

Sygn. akt: I C 93/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 września 2021r.

Sąd Rejonowy w Kętrzynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Beata Bihuń
Protokolant:	sekretarz sądowy Agnieszka Piskorz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 sierpnia 2021 r. w K.

sprawy z powództwa T. R.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

zadośćuczynienie z tytułu uszkodzenia ciała lub uszczerbku na zdrowiu zasądzone na podstawie art.445k.c.

I. Zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda T. R. kwotę 25.000,00 zł (dwadzieścia pięć tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od dnia 03.07.2020 r. do dnia zapłaty.

II. W pozostałej części powództwo oddala.

III. Koszty procesu pomiędzy stronami wzajemnie znosi.

Sygn. akt I C 93/21

UZASADNIENIE

Powód T. R. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. kwoty 50.000 zł wraz z odsetkami i kosztami procesu.

W uzasadnieniu powód wskazał, że kwota żądana w pozwie to zadośćuczynienie za cierpienia jakie poniósł w związku ze śmiercią w dniu 30.12.2004 r. jego ojca S. R., który poniósł śmierć jako uczestnik wypadku drogowego w/w dniu w miejscowości M. gm. B.. Osoba odpowiedzialną za spowodowanie wypadku był J. W. (1), który również zginął na miejscu, a który posiadał ubezpieczenie OC u pozwanego. Jako podstawę prawną swojego roszczenia powód wskazał art. 448 kc w zw. z art. 24 § 1 kc. Powód wskazał, że żądana przez niego kwota uwzględnia przyczynienie się bezpośrednio poszkodowanego do zaistnienia szkody, a zawarta pomiędzy stronami ugoda z dnia 13.06.2005 r. dotyczyła jedynie odszkodowania przysługującego na podstawie art. 446 § 3 kc, a oświadczenie powoda złożone w ugodzie było składane w innym porządku prawnym, gdy nie możliwe było dochodzenie zadośćuczynienia za śmierć osoby najbliższej.

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) S.A. z siedzibą w W., wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na jego rzecz od powoda kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwany wskazał, że w postępowaniu likwidacyjnym odmówił powodowi wypłaty żądanego zadośćuczynienia z uwagi na zawarta pomiędzy stronami w dniu 13.06.2005 r. ugode, która regulowała wzajemne roszczenia stron związane z wypadkiem z dnia 30.12.2004 r. (powód otrzymał świadczenie pieniężne z ugody i

zrzekł się dochodzenia dalszych roszczeń wobec pozwanej z tytułu tego zdarzenia). Dalej pozwany wskazał, że wbrew twierdzeniom powoda, w dniu podpisania ugody możliwe było dochodzenie roszczeń na podstawie art. 24 § 2 kc w zw. z art. 448 kc, a nowelizacja art. 448 kc i art. 24 § 1 kc, wprowadzona ustawą z dnia 23.08.1996 r. odnosiła się do roszczeń powstałych po dniu wejścia w życie tej ustawy. W ocenie pozwanego wypłacona powodowi kwota w całości zrekompensowała rozmiar jego krzywdy po śmierci ojca. Dodatkowo pozwany wskazał, że odsetki należą się powodowi od dnia wyrokowania.

Sąd ustalił, co następuje:

Powód T. R. ma obecnie 34 lata. Jest żonaty i posiada syna w wieku 9 lat. Powód jest dzieckiem pochodzącym ze związku małżeńskiego B. K. i S. R.. Małżeństwo rodziców powoda było zgodne. Małżonkowie wspólnie wychowywali trójkę dzieci. Zarówno żona jak i dzieci zawsze mogli liczyć na wsparcie S. R.. Powód liczył się ze daniem ojca, który interesował się nim i dbał o jego edukację i inne aspekty jego życia (np. konieczność przyjęcia sakramentu bierzmowania), zależało mu na wykształceniu dzieci. Powód był bardzo związany z ojcem, to jemu zwierzał się częściej niż matce, spędzał z nim wolny czas (jeździli na ryby, grali w piłkę). S. R. utrzymywał rodzinę finansowo. Na co dzień pracował na budowie, a dodatkowo wyjeżdżał do Federacji Rosyjskiej. Wcześniej wyjeżdżał również do pracy w Niemiec.

(dowód: kopia aktu urodzenia k. 24, zeznania świadka B. K. k. 165 - 166, zeznania świadka B. R. k. 165, zeznania powoda k. 173 - 174)

W dniu 30.12.2004 r. ojciec powoda S. R. wybrał się ze swoim szwagrem J. W. (1) do Federacji Rosyjskiej. Samochód, którym jechali tj. A. (...), o nr rej. (...) W-887 należał do J. W. (1), a kierowcą był jego znajomy J. W. (2). J. W. (1) kilka lat wcześniej stracił prawo jazdy za jazdę w stanie nietrzeźwości. Podczas tej podróży zarówno S. R. jak i J. W. (3) spożywali alkohol.

W drodze powrotnej z Federacji Rosyjskiej, podczas przerwy na parkingu w B., doszło do kłótni w wyniku której J. W. (1) nie pozwolił J. W. (2) na dalsze kierowanie pojazdem i sam wsiadł za kierownicę swojego samochodu. Dalej w podróż udał się z nim jako pasażer jedynie S. R.. W miejscowości M., gmina B., doszło do wypadku drogowego, ponieważ J. W. (1), na prostym odcinku drogi, poza terenem zabudowanym, uderzył w drzewo. W wyniku wypadku, na skutek wielonarządowych obrażeń ciała, śmierć na miejscu poniósł S. R. oraz kierujący pojazdem J. W. (1). W chwili wypadku, jego sprawca J. W. (1) miał 2,6‰ alkoholu we krwi, a poszkodowany S. R. 3,6‰ alkoholu we krwi.

Postanowieniem KPP w B. z dnia 17.03.2005 r., wydanym w sprawie (...), śledztwo w sprawie zostało umorzone z uwagi na śmierć sprawcy wypadku.

(dowód: dokumenty znajdujące się w aktach sprawy (...), zeznania świadka B. K. k. 165 - 166, zeznania świadka B. R. k. 165, zeznania powoda k. 173 - 174)

Pojazd, którym sprawca zdarzenia kierował w chwili wypadku, korzystał z ochrony ubezpieczeniowej w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej z (...) S.A. z siedzibą w W. (bezsporne)

W dniu 13.06. 2005 r., powód zawarł z (...) S.A. z siedzibą w W. ugodę, na mocy której, w związku ze szkodą powstałą w następstwie śmierci S. R. w wyniku wypadku z dnia 30.12.2004 r., ubezpieczyciel zgodził się wypłacić mu kwotę 5.000,00 zł, z tytułu odszkodowania w związku ze znacznym pogorszeniem się sytuacji życiowej.

W ugodzie powód złożył oświadczenie, iż wraz z wypłatą odszkodowania, wszelkie swoje roszczenia odszkodowawcze z tytułu szkody nr (...) z dnia 30.12.2004 r., wobec (...) S.A. z siedzibą w W., uznaje za zaspokojone w całości i nie będzie z tego tytułu podnosić żadnych roszczeń w przyszłości.

(dowód: ugoda k. 20)

Pismem z dnia 29.05.2020 r., powód wniósł do (...) S.A.

z siedzibą w W. pismo, w którym żądał wszczęcia postępowania likwidacyjnego i przyznanie mu kwoty 80.000,00 zł, tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę pozostającą w związku ze śmiercią jego ojca – S. R.. Decyzją z dnia 04.06.2020 r., po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego, (...) S.A. z siedzibą w W. odmówiło wypłaty zadośćuczynienia, powołując się na treść ugody zwartej między stronami w dniu 13.06.2005 r.

(dowód: zgłoszenie z k. 15-16, decyzja z k. 19).

W chwili śmierci ojca powód miał 17 lat, zdarzenie to było dla niego ogromnym szokiem i zaważyło na jego przyszłym życiu. Sytuacja rodziny uległa diametralnej zmianie. O śmierci ojca powód dowiedział się w nocy, matka zbudziła go i brata, żeby przekazać im tę tragiczną wiadomość. Powód przez dłuższy czas po tym zdarzeniu zażywał leki uspokajające. Około dwóch miesięcy w domu rodzinnym powoda panowała ciężka atmosfera, każdy z domowników zamknął się w sobie. W tym czasie powód nie uczęszczał na zajęcia szkolne, ponieważ nie był w stanie. Żałoba trwała bardzo długo. Od tego czasu powodowi sylwester źle się kojarzy. Jakiś czas później powód musiał porzucić naukę i znalazł pracę na budowie, żeby pomóc matce utrzymać rodzinę. Matka powoda pracowała w tym czasie jako sprzątaczką i jej wynagrodzenie było minimalne. Po śmierci ojca powód, który wcześniej był chłopakiem radosnym, spotykał się ze znajomymi i rodziną, odizolował się od nich. Mimo tak ciężkiego przeżycia powód nie korzystał z pomocy psychologa lub psychiatry, nikt mu takiej pomocy nie zaproponował. Ojciec powoda jest wspomniany podczas świąt rodzinnych. Brak ojca powód odczuwa do dnia dzisiejszego, potrzebuje go. Żałuje, że jego syn nie poznał dziadka. Jest mu wstyd, że nie ukończył szkoły.

(dowód: zeznania świadka B. K. k. 165 - 166, zeznania świadka B. R. k. 165, zeznania powoda k. 173 – 174)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

Ustalony przez sąd stan faktyczny był pomiędzy stronami bezsporny, żadna ze strony nie kwestionowała wiarygodności zgromadzonych w aktach dokumentów ani zeznań świadków jak i samego powoda. Również sąd nie znalazł podstaw, aby odmówić im wiary. Zeznania świadków jak i powoda były spójne, logiczne i wzajemnie się uzupełniały, a co do przyczyny wypadku, a w szczególności stanu trzeźwości ojca powoda w chwili zdarzenia, zarówno świadkowie jak i powód, nie kwestionowali wyników postępowania prokuratorskiego, w szczególności okoliczności, że znajdował się pod wpływem alkoholu.

W niniejszej sprawie bezsporna była również okoliczność odpowiedzialności cywilnej strony pozwanej wobec powoda za skutki śmierci jego ojca w wypadku drogowym z dnia 30.12.2004 r. pozostawała poza sporem stron. Pozwany ubezpieczyciel w oparciu o przepis art. 822 § 1 k.c. w zw. z art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. nr 124, poz. 1152 z późn. zm.) przyjął odpowiedzialność odszkodowawczą, wypłacając powodowi kwotę 5.000 zł odszkodowania na podstawie zawartej pomiędzy stronami ugody z dnia 13.06.2005 r. Pozwany nie kwestionował również samej możliwości dochodzenia przez powoda zadośćuczynienia oraz nie podnosił zarzutu przedawnienia jego roszczenia.

Sporem pomiędzy stronami jest uznanie czy wspomniana wyżej ugoda wyczerpywała wszystkie ewentualne roszczenia powoda wniesione po dniu jej zawarcia, w tym również roszczenie objęte niniejszym pozwem oraz wysokość przyczynienia się zmarłego S. R. do powstania szkody jak i sama kwota żądanego zadośćuczynienia oraz data od jakiej należało liczyć odsetki za opóźnienie.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do skutków zawarcia pomiędzy stronami ugody z dnia 13.06.2005 r. wskazać należy, że sąd w całości podziela w tym zakresie stanowisko prezentowane przez pełnomocnika powoda w piśmie z dnia 20.05.2021 r. (k. 89-92) i przyjmuje się jako swoje. Wbrew stanowisku strony pozwanej, ugoda z dnia

13.06.2005 r. dotyczyła wyłącznie odszkodowania za śmierć ojca powoda, co zostało w niej zapisane w sposób wyraźny. Również dalsze zrzeczenie się roszczeń powoda dotyczyło wszelkich roszczeń odszkodowawczych, co także zostało zapisane w ugodzie w sposób nie budzący żadnych wątpliwości. W związku z tym twierdzenia pozwanego, iż uгода obejmowała swoim zakresem również cierpienia poszkodowanego, są niczym nieuzasadnione, tym bardziej, że pozwany to profesjonalista, zakresem jego działalności objęte są zarówno wypłacanie odszkodowań jak i zadośćuczynień, w związku z czym pozwany z całą pewnością jest świadomy, że odszkodowanie i zadośćuczynienie są dwoma niezależnymi i różniącymi się od siebie roszczeniami. Odszkodowanie dotyczy wyłącznie szkody majątkowej poszkodowanego (co podkreślono w ugodzie

z dnia 13.06.2021 r.) natomiast zadośćuczynienie ma za zadanie wyrównać wyłącznie szkodę niemajątkową tj. krzywdę związaną z cierpieniami poszkodowanych. Jak sam pozwany wskazał, pojęcia te były mu już znane w chwili zawierania ugody, w związku z czym jeżeli wolą pozwanego było wówczas wyrównanie powodowi krzywdy moralnej, z całą pewnością zapis taki znalazłby się w ugodzie.

W związku z powyższym, w ocenie sądu zawarta pomiędzy stronami uгода z dnia 13.06.2005r., nie może mieć żadnego wpływu na rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie, a sąd oceniając wysokość należnego powodowi zadośćuczynienia nie powinien brać pod uwagę wypłaconego mu przez pozwanego odszkodowania – świadczenia o zupełnie odmiennej podstawie prawnej i związanego z innymi okolicznościami z życia powoda po śmierci ojca.

Oceniając wysokość żądanej przez powoda kwoty zadośćuczynienia, zauważyć należy, iż konstrukcja normy określającej możliwość przyznania zadośćuczynienia („sąd może także przyznać”) nie oznacza dowolności co do możliwości zasądzenia wskazanego świadczenia, a każda odmowa musi być uzasadniona. Zadośćuczynienie pieniężne ma na celu przede wszystkim złagodzenie cierpień psychicznych związanych ze śmiercią bliskiej osoby – zarówno tych już doznanych, jak i tych, które zapewne pojawią się w przyszłości. Dla oceny zasadności przyznania zadośćuczynienia winien mieć ponadto znaczenie charakter relacji łączących uprawnionego ze zmarłym, czas trwania cierpień, stopień ich natężenia, ogólny stan psychiczny sprzed i po śmierci bliskiej osoby.

W niniejszej sprawie powód domaga się zadośćuczynienia za śmierć swojego ojca. Śmierć osoby bliskiej zwykle stanowi dla rodziny wielki wstrząs, a cierpienia psychiczne, jakie się z nią wiążą, mogą przybierać ogromny wymiar, tym większy, im mocniejsza była w danym przypadku więź emocjonalna łącząca zmarłego z jego najbliższymi. Śmierć każdego człowieka jest zawsze okolicznością traumatyczną. Śmierć zawsze napawa smutkiem, żalem, niedowierzaniem, powoduje stres i traumę. Szczególnie bliscy zmarłego, członkowie jego rodziny odczuwają żal po stracie członka rodziny, gdy zaś śmierć ma charakter nagły, to poziom żalu jest niewątpliwie wyższy. Niewątpliwie śmierć osoby najbliższej w sposób istotny narusza sferę psychiczną odczuć jednostki oraz prawo do życia w rodzinie. Wywołuje krzywdę moralną stanowiącą przesłankę roszczenia o zadośćuczynienie mającego charakter symboliczny, niezależnie od tego jak wysoką kwotą zostanie wyrażone. Zadośćuczynienie to jest odzwierciedleniem w formie pieniężnej rozmiaru krzywdy, a ta w istocie nie zależy od statusu materialnego poszkodowanego. Jedynie rozmiar zadośćuczynienia może być odnoszony do stopy życiowej społeczeństwa, która pośrednio może rzutować na umiarkowany jego wymiar i to w zasadzie bez względu na status społeczny oraz materialny poszkodowanego. Przesłanka przeciętnej stopy życiowej nie może pozbawiać roszczenia funkcji kompensacyjnej i eliminować innych istotniejszych czynników kształtujących jego rozmiar i ma charakter tylko uzupełniający (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3.06.2011 r., sygn. III CSK 279/10, opubl. baza orzeczeń lex nr 898254).

Zadośćuczynienie pieniężne ma na celu przede wszystkim złagodzenie cierpień psychicznych związanych ze śmiercią bliskiej osoby – zarówno tych już doznanych, jak i tych, które zapewne pojawią się w przyszłości. Dla oceny zasadności przyznania zadośćuczynienia winien mieć ponadto znaczenie charakter relacji łączących uprawnionego ze zmarłym, czas trwania cierpień, stopień ich natężenia, ogólny stan psychiczny sprzed i po śmierci bliskiej osoby.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci zeznań świadków oraz samego powoda w sposób jednoznaczny wskazuje na to, że śmierć S. R. dla jego syna T. R. była ciężkim i traumatycznym przeżyciem i przeżył on ciężki stres, mający związek z tym zdarzeniem. Powód był związany emocjonalnie z ojcem. Łączyły ich bliskie więzi, razem spędzali wolny czas, powód liczył się ze zdaniem ojca, który był również jego powiernikiem. Wbrew stanowisku pełnomocnika

pozwanego upływ czasu nie spowodował, że cierpienie i żal po starcie ojca, zmalały u powoda. W trakcie postępowania przed sądem powód, na samo wspomnienie u ojca, płakał, co miało miejsce nie tylko gdy sam składał zeznania, ale również wtedy, gdy zeznawała jego matka. W ocenie sądu płacz powoda był szczerzy, a z jego zeznań wynika, że do dnia dzisiejszego nie może pogodzić się nie tylko ze swoją stratą, ale również ze stratą swojego syna, któremu nie dane było poznać dziadka i cieszyć się jego obecnością. W zeznaniach powoda znacząca jest również okoliczność, że w związku ze śmiercią ojca powód, z uwagi na sytuację materialną rodziny, zmuszony był porzucić szkołę i znaleźć zatrudnienie. Fakt nieukończenia szkoły powoduje, że powód odczuwa dzisiaj wstyd, co również należy zaliczyć do kategorii cierpień związanych ze śmiercią jego ojca.

W ocenie sądu kwota zadośćuczynienia adekwatna za cierpienia będące udziałem powoda to 50.000,00 zł, przy czym pozwany podnosił zarzut przyczynienia się ojca powoda do powstania szkody, a sam powód nie kwestionował tego okoliczności. Sąd po rozważeniu okoliczności zdarzenia z dnia 30.12.2004 r. doszedł do przekonania, że przyczynienie poszkodowanego powinno być określone na poziomie 50%, w związku z czym należne zadośćuczynienie o taki udział pomniejszył i zasądził na rzecz powoda kwotę 25.000,00 zł.

W orzecznictwie wskazuje się, że rozważając zasadność zarzutu przyczynienia się poszkodowanego do powstania szkody, nie można jego zachowania ujmować w sposób stricte kauzalny. Ma być ono - bez względu na świadomość - ukierunkowane, tzn. nastawione na wywołanie szkody. To dopiero pozwala uznać, że miał miejsce adekwatny związek przyczynowy między zachowaniem poszkodowanego a szkodą, zastosowanie art. 362 k.c. (vide: orzeczenia Sądu Najwyższego z 16 sierpnia 1956r. sygn. IV CR 481/59, orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 1964r., sygn. II CR 351/63). W niniejszej sprawie ojciec powoda zdecydował się na podróż samochodem sam będąc pod wpływem alkoholu, a w pewnym momencie dodatkowo z kierowcą, który również był nietrzeźwy. Ponieważ osoby te bezpośrednio przed zdarzeniem alkohol spożywały wspólnie, ojciec powoda powinien mieć świadomość, że w organizmie jego szwagra stężenie alkoholu było znaczne, co zresztą potwierdzono w postępowaniu prokuratorskim. Zdaniem sądu zmarły S. R. za zdarzenie z dnia 30.12.2004 r. ponosi wspólnie ze sprawcą wypadku odpowiedzialność połowiczną.

Na marginesie wskazać należy, że uznając, że powodowi należałaby się wyższa kwota zadośćuczynienia niż 50.000 zł, sąd mógłby narazić się na zarzut wyjścia poza granice żądania, ponieważ pełnomocnik powoda w pozwie wprawdzie wskazał, że żądana kwota obejmuje już przyczynienie się poszkodowanego do szkody, ale nie wyjaśnił w jakim procencie i jaką pierwotnie kwotę zadośćuczynienia brał pod uwagę, tym bardziej, że jak słusznie wskazał pełnomocnik pozwanego, powód pierwotnie żądał od pozwanego kwoty 80.000,00 zł. Wprawdzie pełnomocnik powoda na rozprawie w dniu 23.08.2021 r. oświadczył, że nawet przy przyjęciu 50% stopnia przyczynienia się, nadal powodowi należy się kwota 50.000,00 zł, to oświadczenie to nie może być uznane za przyjęcie, iż powodowi należała się kwota 100.000,00 zł ponieważ jak wskazano wyżej, pierwotnie powód żądał 80.000,00 zł zadośćuczynienia i w swoim żądaniu nie wspominał o jakimkolwiek przyczynieniu się jego ojca do powstania szkody.

W związku z powyższym sąd zasądził na rzecz powoda kwotę 25.000 zł.

Odsetki ustawowe za opóźnienie zostały zasądzone, na podstawie art. 481 § 1 i § 2 k.c. w zw. z art. 14 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, od dnia 03.07.2020 roku do dnia zapłaty i w tym zakresie również podzielił stanowisko powoda i przyjął, że pozwany miał możliwość w postępowaniu likwidacyjnym ustalić wysokość należnego powodowi zadośćuczynienia, a nie oczekiwać w tym zakresie rozstrzygnięcia sądu.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art.100 k.p.c. i koszt postępowania pomiędzy stronami wzajemnie zniósł z uwagi na fakt, że powód wygrał w 50%.